

Een inventariserend veldonderzoek
door middel van proefsleuven (fase 5)
in het plangebied Valkenswaard Zuid,
gemeente Valkenswaard

M I E L S C H U R M A N S

Zuidnederlandse Archeologische Notities

314

Amsterdam 2014
VUHbs archeologie

De serie Zuidnederlandse Archeologische Notities is een uitgave van VUhs archeologie, Amsterdam

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Valkenswaard
Project: Valkenswaard-Valkenswaard Zuid
Bevoegd gezag: Gemeente Valkenswaard
Deskundige namens bevoegd gezag:
Omgevingsdiens Zuidoost Brabant (ODZOB)
Objectcode: VW-LH-14
CIS-code: 40387
Coördinaten: NO: 158165 / 372643
ZO: 158204 / 372587
ZW: 158082 / 372507
NW: 158032 / 372574

Oppervlakte onderzochte percelen fase 5:
ca. 10 360 m²

Status: definitief rapport
Auteur: drs. M.D.R. Schurmans
Bijdragen: drs. K. Hebinck
Illustraties: W.J.M.M. Jozen BA

Autorisatie: drs. M. bink

ISBN/EAN: 978-90-8614-265-1

©VUhs archeologie Amsterdam, mei 2014
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

INHOUD

SAMENVATTING	I
I INLEIDING	2
2 VOORONDERZOEK	3
3 DOEL VAN HET ONDERZOEK	4
4 ONDERZOEKSSTRATEGIE	6
4.1 De ligging van de proefsleuven	6
4.2 Onderzoeksmethode	6
5 LANDSCHAP	7
<i>Bram van den Berkmortel/Gerard Boreel/Koen Hebinck</i>	
5.1 Resultaten fase 1 t/m 4	7
5.2 Resultaten fase 5	8
6 GRONDSPOREN	9
6.1 Algemeen	9
6.2 Landweer (vindplaats 4)	9
6.3 Vindplaats 3	9
7 BEANTWOORDING VRAAGSTELLINGEN PVE	10
8 ADVIES	13
9 LITERATUUR	14

BIJLAGEN

1	Overzicht van archeologische perioden
2	De locatie van het plangebied Valkenswaard Zuid, met als inzet de locatie van de gemeente Valkenswaard in Nederland. Schaal 1:50 000
3	Puttenplan. Schaal 1:5 000 (zie fase 4, aanvullen)
4	Kaart met relatie bodemtypen met historische geografie.
5	Locatie van het plangebied ten opzichte van middeleeuwse nederzetting Dommelen-Kerkakkers (naar Theuws/Verhoeven/Van Regteren Altena 1988, 233 Fig. 2)
6	Beelden van het onderzoek
7	Plangebied Valkenswaard Zuid met het oude wegennet (op basis van de kadasterkaart uit 1832)
8	Allesporenkaart (zie fase 4, aanvullen met ZW-blok)
9	Locatie van de vindplaatsen, gecombineerd met de vrijgegeven en niet-vrijgegeven terreinen in het plangebied. Schaal 1:5 000.
10	Sporenlijst
11	Werkputten 121-125. Schaal 1:250
12	Werkputten 126-128. Schaal 1:250
13	Coupes van enkele paalkuilen en greppels in werkputten 121, 123 en 124. Schaal 1:30
14	Allesporenkaart op de kadasterkaart van 1832. Schaal 1:1 250
15	Foto's van enkele putwandprofielen.
16	Luchtfoto met daarop het plangebied fase 5 geprojecteerd.

- 17 Allesporenkaart met weergave van spoordefinities per periode. Schaal 1:600
- 18 Allesporenkaart gecombineerd met het ontwikkelingsplan voor de percelen H34 en H93/H94

SAMENVATTING

In opdracht van de gemeente Valkenswaard voerde VUhs Archeologie op maandag 6 januari 2014 een veldonderzoek door middel van proefsleuven uit in het plangebied Valkenswaard-Zuid. Het betreft hier de vijfde fase van het proefsleuvenonderzoek, waarvan fase 1 tot en met 4 reeds gerapporteerd zijn.¹ De vijfde fase behelsde het onderzoeken van de percelen H34, H93 en H94 door middel van de aanleg van acht sleuven met een totale oppervlakte van 620 m². Tijdens het onderzoek zijn greppels aangetroffen die te interpreteren zijn als bermsloten (vindplaats 3) en een greppel geflankeerd door kuilen die deel uitmaken van de landweer (vindplaats 4). Deze structuur is deels verstoord (ten westen van WP121) of bevindt zich onder verharde weg en (beschermde) bomen.

Bijgevolg kan gesteld worden dat geen verder onderzoek nodig is in de betreffende percelen en dat deze percelen vrijgegeven kunnen worden voor ontwikkeling.

¹ Schurmans 2011; Schurmans 2013.

I INLEIDING

In opdracht van de gemeente Valkenswaard voerde VUHbs Archeologie op maandag 6 januari 2014 een veldonderzoek uit door middel van proefsleuven in het plangebied Valkenswaard-Zuid (bijlage 2). Het betreft hier de vijfde fase van het proefsleuvenonderzoek, waarvan fase 1 tot en met 4 reeds gerapporteerd zijn.²

Het plangebied bevindt zich in de gemeente Valkenswaard en wordt aan de noord- en westzijde begrensd door respectievelijk Monseigneur Smetsstraat en de Irislaan. De zuidoostelijke grens bestaat uit de straat Het Broek. De zuidwestelijke en oostelijke begrenzing bestaat uit weiden en akkers. Van noord naar zuid doorkruist de Venbergseweg het plangebied. Haaks op deze weg ligt de Pastoor Bolsiusstraat. De oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 20.84 ha. Hieronder vallen eveneens een aantal percelen die niet meegenomen worden in de bestemmingsplanwijziging (ca. 4.8 ha) en de zone die op basis van het voorafgaande onderzoek was aangewezen als niet relevant (ca. 0.34 ha).

De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is de bestemmingsplanwijziging van het plangebied. Het plan houdt in dat ongeveer 330 woningen, een woonwagenstandplaats en een corsobouwplaats (seizoensgebonden) gerealiseerd worden.

Binnen het onderzoeksgebied zijn twee deelgebieden onderscheiden op basis van het vooronderzoek (bijlage 4). Deelgebied 1 (oppervlakte ca. 12.84 ha), op en rond een dekzandrug, is het deel van het plangebied dat een historisch grondgebruik als bouwland kent. De zone ter hoogte van de dekzandrug is reeds in gebruik genomen in de Late Middeleeuwen of eerder. De flanken van de dekzandrug zijn op zijn vroegst ontgonnen vanaf de 16de eeuw (bijlage 4). Deelgebied 2 (oppervlakte ca. 3.3 ha) is gelegen in het beekdal van de Dommel. Onderzoek in dit beekdal zou enkel nodig zijn indien nederzettingssporen zouden aangetroffen worden in deelgebied 1.³ In het vooronderzoek is bovendien geconcludeerd dat in het noordoosten een zone van ca. 0.34 ha niet onderzocht hoeft te worden.

Tijdens de vijfde fase zijn de percelen H34, H93 en H94 onderzocht. In totaal zijn acht sleuven aangelegd met een gezamenlijke oppervlakte van 620 m², oftewel een dekkingsgraad van ca. 5.9% van de betreffende percelen (10 360 m²). De werkelijke dekkingsgraad ligt hoger aangezien het zuidelijke deel van perceel H34 een groenstrook blijft, net als delen van percelen H93 en H94. In eerste instantie waren de percelen H93 en H94 niet opgenomen in het onderzoek aangezien deze percelen geen deel uitmaakten van de bestemmingsplanwijziging. De aanwezigheid van de landweer (vindplaats 4) onmiddellijk ten oosten van de percelen leidde er echter toe dat het zinvol was om deze ook bij het onderzoek te betrekken. In bijlage 16 zijn de onderzochte percelen weergegeven door middel van een luchtfoto. Voorafgaand aan het onderzoek zijn echter de bomen die niet behouden blijven gekapt.

De project- en veldleiding van het proefsleuvenonderzoek was in handen van drs. Miel Schurmans. Het veldwerk is voorts uitgevoerd door dr. Pawel Kubistal en Martijn van Haasteren MA. Het mechanisch graafwerk is verricht door Wouter Fiers. Drs. Koen Hebinck heeft de bodemprofielen bestudeerd en het landschap beschreven. Het rapport is geschreven en samengesteld door Miel Schurmans.

De opbouw van dit rapport is als volgt: in het nu volgende, tweede hoofdstuk wordt ingegaan op de resultaten van het vooronderzoek. Hoofdstukken 3 en 4 zijn gewijd aan de doelstellingen, respectievelijk de strategie van het onderzoek. In hoofdstukken 5, 6 en 7 komen de resultaten van het onderzoek aan bod. Hoofdstuk 8 bestaat uit de beantwoording van de vraagstellingen uit het PvE. Hoofdstuk 9 tenslotte omvat het advies.

² Schurmans 2011; Schurmans 2013.

³ Rondags/Verhoeven 2010, 4.

In 2002 is door RAAP Archeologisch Adviesbureau een archeologische advieskaart en historisch - geografische waardenkaart opgesteld voor het plangebied Dommelen-Zuid.⁵ Ten behoeve van het opstellen van dit rapport is onder andere een veldkartering en een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Zes boringen zijn gezet in het huidige plangebied Valkenswaard-Zuid. Dit plangebied heeft op de archeologische verwachtingskaart een hoge archeologische verwachting gekregen.⁶ Binnen het plangebied is één vindplaats uit de Late Middeleeuwen gelokaliseerd.

In het oostelijke deel van het plangebied is in 2007-2009 door RAAP Archeologisch Adviesbureau een karterend veldonderzoek uitgevoerd.⁷ Vier boringen leverden archeologische indicatoren op: drie laat-middeleeuwse scherven en één vuurstenen afslag. Eerstgenoemde vondsten worden geïnterpreteerd als "bemestingsaardewerk" of als vondsten afkomstig van één of meerdere nederzettingen in het plangebied.⁸ Vanwege aftopping van de natuurlijke bodem ter hoogte van de vindplaats van de vuurstenen afslag, worden geen intacte vuursteenvindplaatsen verwacht. Mesolithische vuursteenvondsten zijn in de nabije omgeving van het plangebied meerdere malen aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnummers 53059, 53061, 53051 en 53045).

Ongeveer 750 m ten noorden van het plangebied ligt de middeleeuwse nederzetting Dommelen-Kerkkackers, opgegraven 1981 tot 1983 (bijlage 5).⁹

De eerste fasen van het proefsleuvenonderzoek van VUHbs Archeologie hebben vijf vindplaatsen opgeleverd. Vindplaats 1, een waterput, bevindt zich in het zuidwestelijke deel van het plangebied, ten zuiden van de Pastoor Bolsiusstraat, en is als behoudenswaardig gekwalificeerd. Tijdens de tweede fase van het veldwerk is deze vindplaats opgegraven. De waterput stamt uit de IJzertijd. Eventuele geassocieerde structuren en sporen zijn niet aangetroffen. Vindplaats 2 bestaat uit een sporencluster (tien paalkuilen, twee greppels en één kuil) in het noordwestelijke kwadrant, ten westen van de Venbergseweg. De sporen behoren tot een erf uit de Nieuwe Tijd. Vindplaats 3 bestaat uit greppels die kunnen worden geassocieerd met oude wegen. Het gaat om greppels die de voorganger van de Venbergseweg hebben geflankeerd en greppels van twee wegen die tegen het einde van de 20ste eeuw verdwenen zijn. Vindplaats 4 bestaat uit 121 paalkuilen en één tot twee greppels. Mogelijk houden de NW-ZO georiënteerde greppels in werkputten 37, 39 en 42 verband met de structuur. Het geheel is te interpreteren als een landweer. De minimale lengte en breedte van de structuur bedragen respectievelijk 135 en 9 tot 17 m. Vindplaats 5 bestaat uit een greppel uit de Volle/Late Middeleeuwen, gelegen in het noordwestelijke blok van het plangebied.

Vindplaats 2, een erf uit de Nieuwe Tijd, is opgegraven door VUHbs Archeologie in de zomer van 2012.¹⁰ Tijdens de opgraving werden sporen van een erf uit de Nieuwe Tijd aangetroffen. Woonstructuren konden echter niet onderscheiden worden. De reden hiervoor is vermoedelijk de lichte constructie van de gebouwen. Wel aangetroffen zijn drie waterputten en enkele greppels die als bermsloten te interpreteren zijn. De waterputten betreffen plaggenputten, gefundeerd op een afgedankt karrenwiel waarvan de spaken verwijderd waren.

In het voorjaar van 2013 is door IDDS Archeologie vindplaats 4 opgegraven.¹¹ De landweer bestaat uit twee parallel lopende greppels met ten oosten ervan een zone met paal/struikelkuilen.

⁴ Overgenomen uit Schurmans 2013, 3.

⁵ Roymans 2002.

⁶ Roymans 2002, kaartbijlage 3.

⁷ Moonen/Rondags 2009.

⁸ Rondags/Verhoeven 2010, 7.

⁹ Theuws/Verhoeven/Van Regteren Altena 1990.

¹⁰ Schurmans 2013.

¹¹ Van den Bos 2013.

3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het primaire doel van het IVO is het vaststellen van archeologische vindplaatsen in het plangebied en, indien sprake is van vindplaatsen, wat hiervan de aard, omvang, datering, conservering en gaafheid is. Deze gegevens zijn nodig voor een waardering van de eventuele vindplaatsen. Voor wat betreft de primaire onderzoekdoelstellingen van het proefsleuvenonderzoek zijn in het Programma van Eisen de volgende vragen geformuleerd:¹²

Deelgebied 1

Algemene vragen - provincie Noord-Brabant

1. *Zijn er archeologische sporen, sporencusters of vondsten aanwezig in het plangebied?*
2. *Wat is de aard, omvang, kwaliteit en het verloop van de archeologische sporen en sporencusters?*
3. *Uit welke perioden dateren de sporen?*
4. *Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?*
5. *Wat is de relatie met de omgeving?*
6. *Wanneer zijn de archeologische sites als woonplaats of anderszins in onbruik geraakt?*
7. *Wanneer is het esdek aangelegd? Is er een fasering te onderscheiden?*

Aanvullende vragen:

8. *Hoe ziet de geologische/bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?*
9. *In welke mate is het onderzoeksgebied verstoord?*
10. *Wat is de exacte ligging en ruimtelijke begrenzing van de vindplaats?*
11. *Indien grondsporen zijn aangetroffen: op welk niveau zijn deze leesbaar?*
12. *Wat is de precieze situatie met betrekking tot de gaafheid en conservering van de archeologische vondsten/sporen?*
13. *Zijn er aanwijzingen voor verschillende bewoningsfasen?*
14. *Is er een ensemblewaarde met vindplaatsen in de omgeving van het plangebied of met het omliggende landschap?*
15. *Is of zijn er behoudenswaardige vindplaatsen aanwezig binnen de grenzen van het plangebied?*
16. *Indien het onderzoek geen archeologische resten of categoriaal beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert, welke verklaring is hiervoor dan te geven? Is er (bijvoorbeeld) sprake van: aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik, verstoring van antropogene aard, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door bodemprocessen, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door werk- of weersomstandigheden?*
17. *Welke post-depositionele processen hebben zich afgespeeld en wat is het effect daarvan? Wat is de invloed van het gevormde esdek op de archeologische niveaus? Dekt het esdek alle sporen af of zijn er ook sporen gegraven vanuit of door het esdek?*
18. *Hoe verhoudt de (eventuele) vindplaats zich ten opzichte van vergelijkbare vindplaatsen uit dezelfde periode in de regio? Hebben de archeologische resten een relatie met uit de omgeving bekende archeologische of historische locaties en welke is dat?*
19. *Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (off-sitepatronen) in de zin van wegen, parcelering, akkers, grondstofwinning, vennen, etc.?*
20. *Wat is de fysieklandschappelijke ligging van de sites (geologie, bodemkunde, geomorfologie, afstand tot water,*

¹² Schurmans 2013, 10-11.

reliëf)?

Naar aanleiding van de eerdere resultaten van het onderzoek is de volgende aanvullende vraag opgesteld:

21. Zijn sporen aanwezig van of te associëren met de landweer (vindplaats 4)? Zo ja, hoe uit zich dit en hoe sluit dit aan bij het opgegraven deel van de landweer? Zo nee, kan de afwezigheid van sporen van de landweer een gevolg zijn van conserveringsomstandigheden of stopt de landweer daadwerkelijk ter hoogte van de Venbergseweg?

In de Nationale Onderzoeksagenda Archeologie is een aantal algemene aandachtspunten m.b.t. het gewenste archeologische onderzoek geformuleerd. Het onderzoek past binnen de vraagstellingen zoals verwoord in de hoofdstukken 17, 18 en 22 van de NOaA.¹³

Voor het onderzoek van de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd is de relatie van belang, die met de bevindingen van het 'Kempenproject' gelegd kunnen worden. In hoeverre is hier voor de nederzettingdynamiek het 'Kempenmodel' van toepassing. In dit hoofdstuk wordt o.a. gewezen op het belang van het onderzoek van erven, hun onderlinge relatie en de 'lege' plekken binnen de nederzetting, op het belang van het onderzoek van het landgebruik, de infrastructuur, waterputten en van 'spoorloze' huizen.

De gemeente Valkenswaard beschikt over een vastgesteld archeologiebeleid en daaraan gekoppeld een eerste aanzet tot een regionale/gemeentelijke onderzoeksagenda.¹⁴ In deze agenda zijn drie onderzoeksthema's geformuleerd, waarbij de volgende thema's van belang zijn:

- Lange termijnontwikkelingen in bewoning en omgang met het landschap
- De sociale, economische en culturele horizons van de bewoners

¹³ Hoofdstuk 17: Gerritsen/Jongste/Theunissen 2005; hoofdstuk 18: Enkevort/De Groot/Hiddink/Vos 2005; hoofdstuk 22: Arts/Huijbers *et al.* 2007.

¹⁴ Berkvens 2011.

4 ONDERZOEKSSTRATEGIE

4.1 DE LIGGING VAN DE SLEUVEN

In de vijfde fase van het veldwerk zijn acht proefsleuven met een gezamenlijke omvang van 620 m² aangelegd (tabel 1; bijlage 3, 11 en 12). Ten behoeve van de vijfde fase is het oorspronkelijke puttenplan aangepast met als achterliggend idee dat de landweer zich mogelijk verder westwaarts uitstrekt. De sleuven komen dan haaks op deze structuur te liggen. Tevens is het puttenplan aangepast aan het ontwikkelingsplan, waarbij in het uiterste zuidelijke deel een groenstrook bewaard blijft. Eveneens vormde de aanwezigheid van een vijver een belemmerende factor. Het puttenplan dat opgesteld was in het PvE diende licht bijgesteld te worden omwille van de aanwezigheid van meerdere bomen die bewaard blijven. De sleuf op perceel H94 is ingekort vanwege de aanwezigheid van een verharde oprit naar het woonhuis.

WP	m ²	WP	m ²
121	88	125	105
122	46	126	91
123	100	127	58
124	54	128	78

Tabel 1. Valkenswaard-Valkenswaard Zuid. Fase 5: proefsleuven met oppervlakte.

4.2 ONDERZOEKSMETHODE

De sleuven zijn aangelegd door de bouwvoor en het eventueel daaronder liggende oude plaggendeck machinaal (mobiele kraan met gladde bak) te verwijderen en vervolgens een 'leesbaar' vlak aan te leggen in de C-, B/C- of B-horizont. De sleuven zijn uitgezet met een GPS-toestel. Standaard hadden de sleuven een lengte van 25 m en een breedte van 4 m. Omwille van de aanwezigheid van meerdere bomen varieert de lengte van de sleuven van ca. 11 tot ca. 26 m. De vlakken zijn digitaal getekend met een GPS-toestel en vervolgens gewaterpast over één raai met tussenafstanden van 5 m. Het maaveld aan één zijde van elke proefsleuf is eveneens om de 5 m gewaterpast. De waterpashoogten zijn omgerekend naar NAP-hoogten.

Alle grondsporen waarvan niet duidelijk was of het om natuurlijke dan wel antropogene sporen ging, zijn gecoupeerd. In elke sleuf is om de 10 m een profielkolom (totaal aantal van 19) gedocumenteerd.

5.1 RESULTATEN FASE I T/M 4

Het plangebied bevindt zich in het Noord-Brabantse Dekzandgebied net ten westen van de Feldbissbreuk en ten oosten van de breuk van Gilze-Rijen, binnen de Flexuurzone.¹⁵ Het noordwesten van het plangebied ligt op een uitloper van een noord-zuid gerichte dekzandrug, waarop ook deels de kern van Dommelen is gelegen. Het overige deel van het onderzoeksgebied bevindt zich volgens de geomorfologische kaart op een terrasafzettingenvlakte (Formatie van Sterksel) bedekt met dekzand (Laagpakket van Wierden, Formatie van Boxtel).¹⁶ Op circa 425 m ten oosten van het onderzoeksgebied ligt het beekdal van de Dommel en op circa 275 m ten westen ligt het beekdal van de Keersop.

De Formatie van Sterksel bestaande uit matig tot uiterst grof grindhoudend zand is vermoedelijk tegen het einde van het Vroeg-Pleistoceen tot Cromerien (900.000 – 475.000 jaar geleden) afgezet door de Rijn en zijn toenmalige zijrivier de Maas.¹⁷ Onder invloed van tektoniek is de loop van de Maas en de Rijn naar het oosten verlegd.

Gedurende de laatste Ijstijd (het Weichselien) was sprake van periglaciale omstandigheden, waarbij de ondergrond permanent bevroren was. Tijdens het koudste deel van dit glaciaal, het Laat-Pleniglaciaal (26.000 – 13.000) maakt Nederland deel uit van een poolwoestijn, waar wind en water bij gebrek aan begroeiing vrij spel hebben. In deze periode worden de zogenaamde nat-eolische zanden van de Formatie van Boxtel afgezet. Dit zijn zanden die overwegend door wind zijn afgezet, maar deels door sneeuwmeltwater zijn omgewerkt. Ze kenmerken zich door het voorkomen van leemlaagjes en grindsnoertjes. Deze afzettingen stonden voorheen wel bekend als Oud Dekzand of verspoelde dekzanden en vormen een licht golvend landschap. Tijdens het laatste deel van het Weichselien, het Laat-Glaciaal (13.000 – 10.000 jaar geleden) verbetert het klimaat en keert de begroeiing terug, waardoor de nat-eolische zanden worden vastgelegd. Doordat tijdens twee koude intervallen in het Laat-Glaciaal, de Vroege en Late Dryas, de vegetatie weer deels verdwijnt, kunnen de zanden lokaal verstuiwen en ontstaan dekzandruggen in het landschap. Deze dekzandruggen zijn puur eolisch van oorsprong en vormen het Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Boxtel. Voorheen stonden deze zanden bekend als jong dekzand.¹⁸

In de profielen van het proefsleuvenonderzoek zijn voornamelijk zwak siltige, matig fijne zanden aangetroffen, die plaatselijk zwak grindig waren in de ondergrond. Dit zand wordt gerekend tot het Laagpakket van Wierden. Mogelijk is het grind afkomstig van de Formatie van Sterksel. Dit is een indicatie dat het dekzand mogelijk is verspoeld.

Binnen het deel van het onderzoeksgebied dat wordt omsloten door de Mgr. Smetsstraat, Pastoor Bolsiusstraat en de Venbergseweg zijn vooral hoge enkeerdgronden aangetroffen in de profielen. In deze enkeerdgronden kunnen twee of drie ophogingsfasen in het plaggendek onderscheiden worden onder de bouwvoor. Volgens de historisch-geografische waardenkaart Plangebied Dommelen-Zuid gemeente Valkenswaard bestaat dit deel van het plangebied uit landbouwgronden die vanaf de Late Middeleeuwen of eerder in cultuur zijn gebracht. De rest van het plangebied is volgens dezelfde kaart ontgonnen in de periode 16de – 17de eeuw. Hier zijn minder ophogingsfasen in het plaggendek te herkennen. Ten oosten van de Venbergseweg is meestal slechts één fase herkend onder de huidige bouwvoor, terwijl in het zuidwestelijke deel van het terrein (tussen de Pastoor Bolsiusweg en de Venbergseweg) het oorspronkelijke plaggendek volledig is opgenomen in de huidige bouwvoor.

¹⁵ Deze paragraaf is grotendeels een samenvatting van Wijnen 2011.

¹⁶ ROB 2004.

¹⁷ De Mulder *et al.* 2003.

¹⁸ Berendsen 2004, 107-134; De Mulder *et al.* 2003, 206-210.

Onder het plaggendek en de huidige bouwvoor zijn in de meeste profielen delen van de oorspronkelijke humuspodzolen terug gevonden. Het hoogste deel van het plangebied wordt gevormd door de noordwestelijke hoek ervan, tussen de Pastoor Bolsiusweg en de Venbergseweg. Hier zijn overwegend delen van haarpodzolgronden aangetroffen. Naar het oosten toe, in de richting van het beekdal van de Dommel, komt het landschap steeds lager te liggen. In deze lagere delen van het plangebied zijn vooral delen van veldpodzolgronden aangetroffen. In de uiterste zuidoosthoek van het terrein zijn profielen waargenomen met kenmerken van gooreerdgronden en bekeerdgronden. In deze hoek heeft een meander van de Dommel gelegen.

5.2 RESULTATEN FASE 5

De bodem in het deelgebied van fase 5 past binnen het beeld dat naar voren kwam uit fase 1 t/m 4 van het proefsleuvenonderzoek. De bodem bestaat hier uit een 30 tot 55 cm dikke eerdlaag met daaronder in het grootste deel van de profielen direct de C-horizont. Voor zover er in het deelgebied van fase 5 sprake was van een plaggendek, is dit vrijwel geheel opgenomen in de huidige bouwvoor. Alleen in het meest noordelijke deel van het terrein, in proefsleuf 127, is het oorspronkelijke bodemprofiel nog het best bewaard gebleven. Hier is onder de huidige bouwvoor nog een oudere fase van het eerddek aanwezig. Dit beeld met het dunne eerddek komt overeen met de verwachte ontginning in de 16de – 17de eeuw.

De huidige bouwvoor gaat in het grootste deel van het terrein met een scherpe grens over in de C-horizont van zwak siltig, zeer fijn zand met roestvlekken. Alleen in de proefsleuven 122, 123 en 127 zijn in de profielen nog (restanten van) de verwachte podzolbodem aangetroffen. In het uiterste noorden van proefsleuf 127, in het meest noordelijke deel van het terrein, is nog een grotendeels intacte haarpodzolgrond aanwezig met een Bh- en Bs-horizont (bijlage 15b). In het zuidelijke deel van sleuf 127 en ook in proefsleuf 122 en 123 zijn restanten van een veldpodzolgrond aanwezig, die in vergelijking met haarpodzolgronden worden gevormd bij relatief hogere grondwaterstanden. Hieruit valt af te leiden dat het terrein oorspronkelijk in zuidelijke richting afliep, iets dat ook nu nog op het AHN te zien is. In het grootste deel van het terrein (proefsleuven 121, 124, 125, 126 en 128 en deels 123) bestaat de bodem uit een AC-profiel (bijlage 15a), maar zijn vooral in sleuf 128 in het vlak nog wel restanten van een podzolbodem zichtbaar. Hieruit blijkt dat ook hier van oorsprong een (veld)podzolbodem aanwezig was, maar dat deze mogelijk bij de ontginning van het gebied geheel is afgetopt.

Het moeder materiaal (C-horizont) direct onder het eerddek bestaat binnen het grootste deel van het deelgebied van fase 5 uit eolische dekzanden die behoren tot het Laagpakket van Wierden met daaronder de nat-eolische zanden van de Formatie van Boxtel. In het zuidwestelijke deel zijn de nat-eolische zanden direct onder de bouwvoor aanwezig. Dit kan er op duiden dat de bodem, mogelijk voor zandwinning, hier verder is afgegraven dan in het overige deel van het plangebied.

6 GRONDSPOREN

6.1 ALGEMEEN

De sporen bestaan uit greppels (Nieuwe en Nieuwste Tijd), natuurlijke lagen en sporen, plaggendeklagen, recente verstoringen en bouwvoren (zie bijlage 10 Sporenlijst). De conservering van de sporen is goed. De werkputten liggen in de zone die in het rapport van fasen 1 tot met 3 behandeld is als blok 2.¹⁹ Dit blok bevindt zich ten westen van de Venbergseweg en ten zuiden van de Pastoor Bolsiusstraat.

In werkputten 123 en 126 is een grote recente verstoring aangesneden die te maken heeft met zandontginning. Deze verstoring dateert van net voor de aanleg van de vijver in de tweede helft van de 20ste eeuw.²⁰ In bijlage 15 zijn de resultaten van het onderzoek gelegd over de kadasterkaart van 1832.

Binnen het deelgebied zijn sporen van twee vindplaatsen zijn aangetroffen. Beide vindplaatsen zijn al in de eerdere fasen van het proefsleuvenonderzoek aangesneden. Daarom is de reeds gebruikte vindplaatsnummering aangehouden.

Bijlage 18 is een allesporenkaart met hierop weergegeven de zones die als groenstrook in gebruik zullen blijven, de locatie van de nieuwe weg en het - vermoedelijke - verloop van de landweer.

6.2 LANDWEER (VINDPLAATS 4)

In werkput 121 ligt greppel S121.12 met ten zuiden ervan meerdere (paal)kuilen (bijlage 14A en B). De resterende diepte van de greppel bedraagt ca. 60 cm. De aanwezigheid van vele spoelbandjes wijst er op dat de greppel een langere tijd heeft open gelegen en langzaam is opgevuld. De greppel ligt in het verlengde van de landweer ten oosten van de Venbergseweg. Naar alle waarschijnlijkheid betreft het dus het westelijke verlengde van de landweer (bijlage 8). Het was niet mogelijk om de sleuf uit te breiden of extra proefputten te graven op de vermoedelijke locatie van de structuur. Ten westen waren immers de vijver en een grote verstoring gelegen. Naar het oosten bevonden zich de verharde weg met bomen en ter hoogte van percelen H93 en H94 waren eveneens een verharde weg en bomen aanwezig.

6.3 VINDPLAATS 3

In werkput 125 liggen enkele greppels die licht afbuigen vanuit het noorden naar het oosten. Het verlengde van deze greppels was reeds aangesneden in werkputten 60 en 61. De sporen houden verband met een weg die op deze locatie gelegen heeft (bijlage 7). De greppels in werkputten 123 en 124 zijn eveneens met deze weg te associëren. De diepte van de greppels varieert van 24 tot 66 cm. Deze sporen behoren tot de reeds eerder als niet-behoudenswaardige aangemerkte vindplaats 3, die zich dus verder zuid- en oostwaarts uitstrekt (bijlage 8 en 9).

Greppel S128.3 is te interpreteren als bermsloot van een voorganger van de Venbergseweg.

¹⁹ Schurmans 2011, 17.

²⁰ Mond. med. omwonende.

Dit rapport betreft een aanvulling op fasen 1 tot en met 4 van het onderzoek. De onderstaande vragen zijn eveneens reeds beantwoord in de rapportage van fase 1 tot en met 4.²¹

Deelgebied 1

Algemene vragen - provincie Noord-Brabant

1. Zijn er archeologische sporen, sporencusters of vondsten aanwezig in het plangebied?

In het plangebied zijn archeologische sporen en vondsten aanwezig. Het gaat om greppels (Nieuwe/Nieuwste Tijd), (paal)kuilen en recente verstoringen. Er zijn geen vondsten gedaan.

2. Wat is de aard, omvang, kwaliteit en het verloop van de archeologische sporen en sporencusters?

De greppels zijn te interpreteren als bermsloten (vindplaats 3), perceleringsgreppels en een greppel die vermoedelijk met de landweer (vindplaats 4) te maken heeft. De conservering van de sporen is over het algemeen relatief goed te noemen, ondanks dat er in de meeste sleuven sprake is van een AC-profiel.

3. Uit welke perioden dateren de sporen?

Het merendeel van de losse sporen kon niet gedateerd worden, maar dateert vermoedelijk in de Nieuwe Tijd of jonger. De bermsloten zijn te dateren in de Nieuwe Tijd. De sporen van de landweer zijn vermoedelijk eveneens te dateren in de Nieuwe Tijd.

4. Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?

Er zijn geen archeologische vondsten gedaan.

5. Wat is de relatie met de omgeving?

De greppels in werkput 123, 124 en 125 zijn te interpreteren als bermsloten van een weg. Greppel S128.3 is te interpreteren als bermstoot van de voorganger van de Venbergseweg.

6. Wanneer zijn de archeologische sites als woonplaats of anderszins in onbruik geraakt?

Vindplaats 3 bestaat uit greppels die met het wegennet te associëren zijn. Van deze wegen is enkel de Venbergseweg nog in gebruik. Vindplaats 4 kan (nog) niet nader gedateerd worden dan Late Middeleeuwen-Nieuwe Tijd.

7. Wanneer is het esdek aangelegd? Is er een fasering te onderscheiden?

Niet van toepassing.

Aanvullende vragen:

8. Hoe ziet de geologische/bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?²²

Het plangebied bevindt zich in het Noord-Brabantse Dekzandgebied net ten westen van de Feldbissbreuk en ten oosten van de breuk van Gilze-Rijen, binnen de Flexuurzone. Het noordwesten van het plangebied ligt op een uitloper van een noordzuid-gerichte dekzandrug, waarop ook deels de kern van Dommelen op gelegen is. Het overige deel van het onderzoeksgebied bevindt zich volgens de geomor-

²¹ Schurmans 2011, 21-27.

²² Het antwoord op deze vraag is overgenomen uit het rapport van de eerste vier fasen (Schurmans 2011 en 2013). Het onderzoek in de vijfde fase voegt geen substantiële informatie toe.

fologische kaart op een terrasafzettingsvlakte bedekt met dekzand. Op circa 425 m ten oosten van het onderzoeksgebied ligt het beekdal van de Dommel en op circa 275 m ten westen ligt het beekdal van de Keersop.

De oorspronkelijke bodemkundige opbouw van het plangebied bestaat uit haarpodzolgronden en veldpodzolgronden. Haarpodzolprofielen zijn voornamelijk aangetroffen ten westen van de Venbergseweg. Vanaf de Venbergseweg naar het oosten toe gaan deze gronden over in veldpodzolgronden. Als gevolg van plaggenbemesting liggen nu hoge enkeerdgronden binnen de omsluiting van de Mgr. Smetsstraat, Pastoor Bolsiusstraat en de Venbergseweg en liggen ten oosten van de laatstgenoemde weg en ten zuiden van de Pastoor Bolsiusstraat nog een zone met akkereerdgronden.

9. In welke mate is het onderzoeksgebied verstoord?

In werkputten 123 en 126 is een grote verstoring aangesneden die het gevolg is van zandontginning. Centraal in perceel is een vijver aanwezig. Enkel in de proefsleuven 122, 123 en 127 zijn in de profielen nog (restanten van) de verwachte podzolbodem aangetroffen. In de overige sleuven is sprake van een AC-profiel.

10. Wat is de exacte ligging en ruimtelijke begrenzing van de vindplaats?

De exacte ligging en begrenzing van de vindplaatsen is weergegeven in bijlage 9. De westelijke begrenzing van vindplaats 4 (landweer) is niet bekend. Deze strekt zich nog verder westwaarts uit. Ten westen van perceel H34 liggen de percelen H36/H37 die nog onderzocht dienen te worden in het kader van de ontwikkeling Valkenswaard-Zuid.

11. Indien grondsporen zijn aangetroffen: op welk niveau zijn deze leesbaar?

De sporen (voornamelijk greppels) zijn aangetroffen onder de bouwvoor.

12. Wat is de precieze situatie met betrekking tot de gaafheid en conservering van de archeologische vondsten/sporen?

De conservering van de sporen is relatief goed te noemen.

13. Zijn er aanwijzingen voor verschillende bewoningsfasen?

Niet van toepassing.

14. Is er een ensemblewaarde met vindplaatsen in de omgeving van het plangebied of met het omliggende landschap?

Niet van toepassing.

15. Is of zijn er behoudenswaardige vindplaatsen aanwezig binnen de grenzen van het plangebied?

Op het perceel H34 is behoudenswaardige vindplaats 4 aangesneden. Deze is reeds opgegraven op de percelen ten oosten van de Venbergseweg. Op percelen H93/94 is deze structuur vermoedelijk eveneens aanwezig, maar bevindt zich hier onder een verharde weg en (beschermd) bomen.

16. Indien het onderzoek geen archeologische resten of categoriaal beperkte archeologische fenomenen (bijvoorbeeld alleen losse vondsten) oplevert, welke verklaring is hiervoor dan te geven? Is er (bijvoorbeeld) sprake van: aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik, verstoring van antropogene aard, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door bodemprocessen, beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door werk- of weersomstandigheden?

Niet van toepassing.

17. *Welke post-depositionele processen hebben zich afgespeeld en wat is het effect daarvan? Wat is de invloed van het gevormde esdek op de archeologische niveaus? Dekkt het esdek alle sporen af of zijn er ook sporen gegraven vanuit of door het esdek?*

Er zijn geen sporen aangetroffen die gegraven zijn vanuit of door het esdek.

18. *Hoe verhoudt de (eventuele) vindplaats zich ten opzichte van vergelijkbare vindplaatsen uit dezelfde periode in de regio? Hebben de archeologische resten een relatie met uit de omgeving bekende archeologische of historische locaties en welke is dat?*

Tijdens de vijfde fase van het onderzoek zijn geen nieuwe vindplaatsen aangetroffen. In het westelijke deel (werkput 115) zijn twee greppels aangetroffen die tot vindplaats 3 (bermsloten) gerekend kunnen worden. In werkput 121 is een greppel – geflankeerd door kuilen – aangetroffen die als het westelijke verlengde van vindplaats 4, de landweer kunnen

19. *Zijn er aanwijzingen voor landgebruik (off-sitepatronen) in de zin van wegen, percelering, akkers, grondstofwinning, vennen, etc.?*

De greppels in werkputten 123, 124, 125 en 128 zijn te interpreteren als bermsloten (vindplaats 3).

20. *Wat is de fysieklandschappelijke ligging van de sites (geologie, bodemkunde, geomorfologie, afstand tot water, reliëf)?*

Vindplaats 3 bevindt zich op de dekzandrug (werkputten 123, 124, 125 en 128). Vindplaats 4 bevindt zich op de zuidelijke flank van dekzandrug

Naar aanleiding van de eerdere resultaten van het onderzoek geldt de volgende vraag:

21. *Zijn sporen aanwezig van of te associëren met de landweer (vindplaats 4)? Zo ja, hoe uit zich dit en hoe sluit dit aan bij het opgegraven deel van de landweer? Zo nee, kan de afwezigheid van sporen van de landweer een gevolg zijn van conserveringsomstandigheden of stopt de landweer daadwerkelijk ter hoogte van de Venbergseweg?*

In werkput 121 zijn een greppel en enkele kuilen aangetroffen. Deze sporen zijn te interpreteren als onderdeel van de landweer. Het was niet mogelijk om door middel van uitbreiding of extra proefputten de structuur verder te documenteren. Het verdere verloop naar het westen is niet vastgesteld. Ten westen van werkput 121 ligt een vijver. Verder westwaarts bevindt zich een grote verstoring in de ondergrond ten gevolge van zandontginning. toekomstig onderzoek op de aangrenzende percelen (H36/H37) zal kunnen uitwijzen of de landweer nog verder westwaarts uitstrekt.

In de vijfde fase zijn percelen H34, H93 en H94 onderzocht door middel van proefsleuven. Hierbij zijn geen nieuwe vindplaatsen aangetroffen. In werkputten 123, 124 en 125 zijn meerdere greppels aangesneden die behoren tot de niet-behoudenswaardige vindplaats 3 (bermsloten).

In werkput 121 zijn sporen (greppel en kuilen) aangetroffen die naar alle waarschijnlijkheid deel uitmaken van de landweer (vindplaats 4). Deze structuur is deels verstoord (ten westen van WP121) of bevindt zich onder verharde weg en (beschermd) bomen. Ten oosten van het onderzoeksgebied is deze structuur reeds door middel van een opgraving onderzocht.²³

Bijgevolg kan gesteld worden dat geen verder onderzoek nodig is in de betreffende percelen en dat deze percelen vrijgegeven kunnen worden voor ontwikkeling.

²³ Van den Bos 2013.

- Arts, N./A. Huijbers *et al.*, 2007: *De Middeleeuwen en de vroegmoderne tijd in Zuid-Nederland*, Amersfoort (Nationale Onderzoeksagenda Archeologie hoofdstuk 22).
- Berendsen, H.J.A., 2004: *De vorming van het land*, Assen (Fysische geografie van Nederland). 4e, geheel herziene druk.
- Berkvens, R., 2011: *Beleidsplan Archeologische Monumentenzorg, gemeente Valkenswaard*, Eindhoven.
- Bos, P.A. van den, 2013: *Definitieve opgraving Lage Heide vindplaats 4, Valkenswaard. Evaluatierapport*, Noordwijk (evaluatie-rapport).
- Enckevort, H. van/T. de Groot/H.A. Hiddink/W. Vos, 2005: *De Romeinse tijd in het Midden-Nederlandse Rivierengebied en het Zuid-Nederlandse dekzand en Lössgebied*, Amersfoort (Nationale Onderzoeksagenda Archeologie hoofdstuk 18).
- Gerritsen, F./P. Jongste/L. Theunissen, 2005: *De Late Prehistorie in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland in het Rivierengebied (versie 1.0, geaccepteerd juni 2005)*, Amersfoort (Nationale Onderzoeksagenda Archeologie hoofdstuk 17).
- Meijs, E.P.M./F.D. de Lang, 1983: *Eerste aanzet tot een nadere stratigrafische onderverdeling van de Nuenen Groep op grond van sonderingen en mineralisch onderzoek*, Nuenen (rapport OP 5613), Rijks Geologische Dienst.
- Moonen, B.J./E.J.N. Rondags, 2009: *Plangebied Valkenswaard-zuid, Gemeente Valkenswaard; archeologisch vooronderzoek: een karterend veldonderzoek*, Weesp (RAAP-Rapport 1984).
- Mulder, E.F. de/M.C. Geluk/I.L. Ritsema/W.E. Westerhoff/T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Groningen.
- Rondags, E.J.N./M. Verhoeven, 2010: *Inventariserend onderzoek (proefsleuven) plangebied Valkenswaard-Zuid, gemeente Valkenswaard*, Weert.
- Roymans, J.A.M., 2002: *Plangebied Dommelen-Zuid, gemeente Valkenswaard; archeologische advieskaart en historisch-geografische waardenkaart*, Amsterdam (RAAP-Rapport 796).
- ROB, 2004: *Archeologisch Informatie Systeem (ARCHISII)*, Amersfoort.
- Schurmans, M.D.R./C.W. Koot, 2010: *Programma van Eisen opgraving vindplaats 1 en 2 te Dommelen*. Amsterdam.
- Schurmans, M.D.R., 2011: *Een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven en een opgraving in het plangebied Valkenswaard Zuid, gemeente Valkenswaard*, Amsterdam (Zuidnederlandse Archeologische Notities 256).
- Schurmans, M.D.R., 2013: *Opgraving Valkenswaard-Zuid, vindplaats 2. Sporen van een erf uit de Nieuwe Tijd*, Amsterdam (Zuidnederlandse Archeologische Notities 297).
- Schurmans, M.D.R., 2013: *Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven (fase 4) in het plangebied Valkenswaard-Zuid, gemeente Valkenswaard*, Amsterdam (Zuidnederlandse Archeologische Notities 304).
- Schurmans, M.D.R., 2013: *Programma van Eisen Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven Valkenswaard-Zuid*, Amsterdam.
- Wijnen, J., 2011: Landschap, in Schurmans 2011, 9-11.

BIJLAGE I OVERZICHT VAN ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

begin	einde	periode
1750 na Chr.	- heden	Nieuwste Tijd
1500 na Chr.	- 1750 na Chr.	Nieuwe Tijd
1300 na Chr.	- 1500 na Chr.	Late Middeleeuwen
1000 na Chr.	- 1300 na Chr.	Volle Middeleeuwen
450 na Chr.	- 1000 na Chr.	Vroege Middeleeuwen
270 na Chr.	- 450 na Chr.	laat-Romeinse tijd
70 na Chr.	- 270 na Chr.	midden-Romeinse tijd
12 voor Chr.	- 70 na Chr.	vroeg-Romeinse tijd
250 voor Chr.	-12 voor Chr.	Late IJzertijd
500 voor Chr.	-250 voor Chr.	Midden IJzertijd
775 voor Chr.	-500 voor Chr.	Vroege IJzertijd
2000 voor Chr.	-775 voor Chr.	Bronstijd
5300 voor Chr.	-2000 voor Chr.	Neolithicum
8800 voor Chr.	-4900 voor Chr.	Mesolithicum
tot 8800 voor Chr.		Paleolithicum

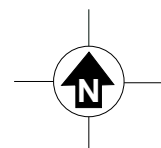
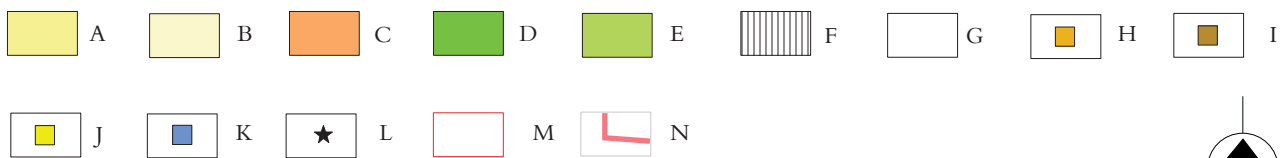
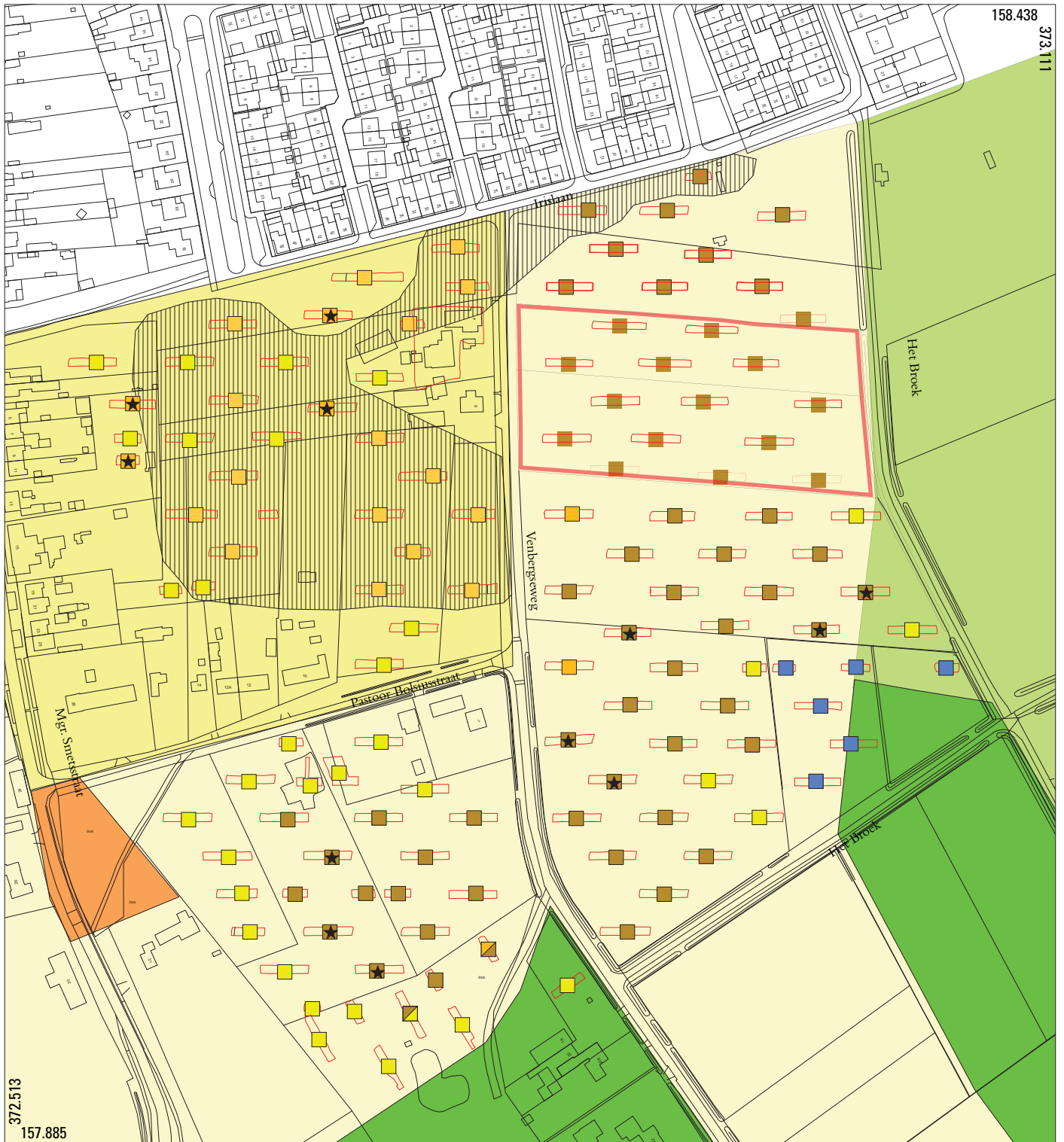

Bijlage 2. Valkenswaard-Valkenswaard Zuid. De locatie van het plangebied Valkenswaard Zuid, met als inzet de locatie van Valkenswaard in Nederland. Schaal 1:50 000.

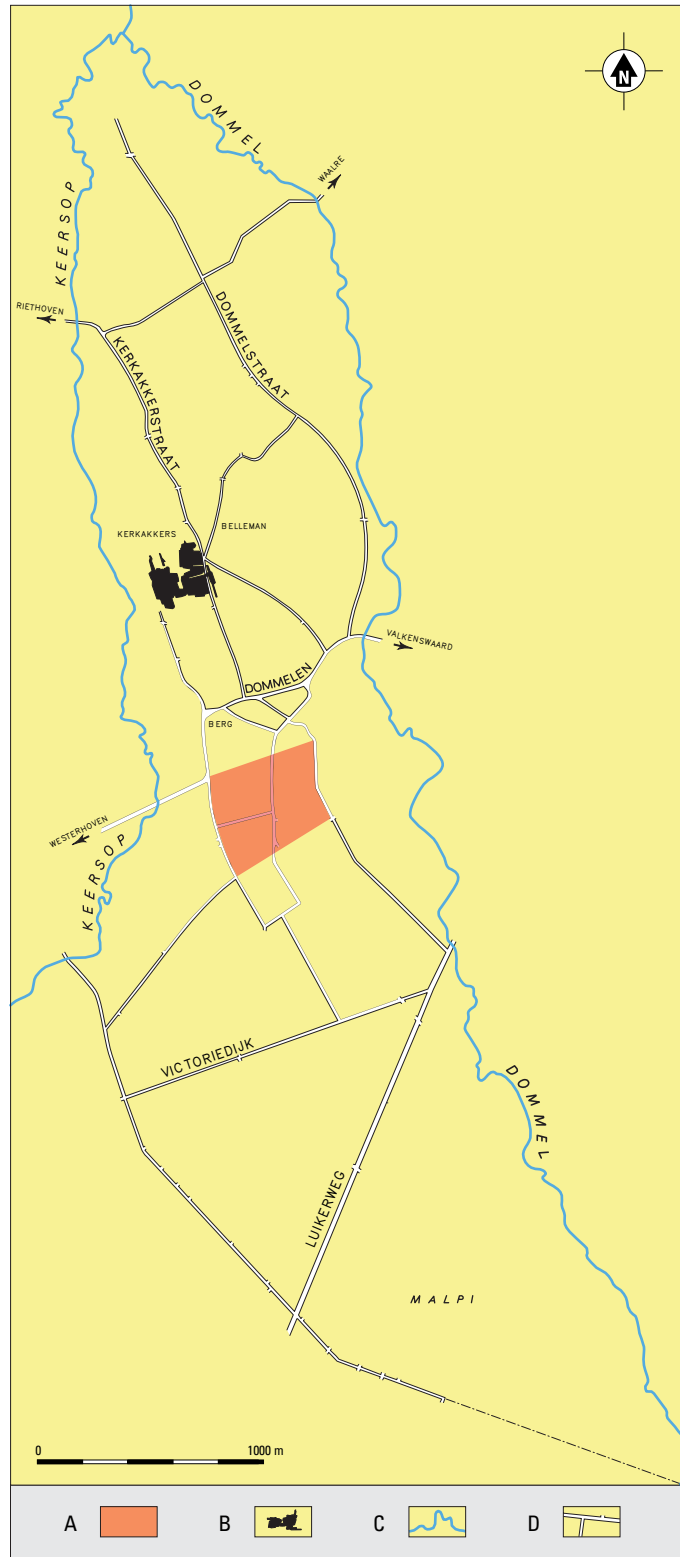

A Werkputten aangelegd in Fase 1 - 4 met nummer; B Plangebied; C Werkputten aangelegd in Fase 5.

Bijlage 3. Valkenswaard-Valkenswaard Zuid. Puttenplan. Werkputten Fase 1 - 5 (terrein Fase 5 groen weergegeven).
 Schaal 1:5 000.

Bijlage 4. Kaart met relatie bodemtypen met de historische-geografie .
 A oud bouwland (Middeleeuwen of ouder); B ontginningen uit de 16de-17de eeuw;
 C mogelijke brink; D bos; E grasland; F dikke minerale eerdlaag (zwarte enkeerdgrond);
 G matig dikke eerdlaag H kenmerken haarpodzol onder de minerale eerdlaag;
 I kenmerken veldpodzolgrond onder minerale eerdlaag; J verstoord;
 K kenmerken gooreerdgrond/beekeerdgrond; L kenmerken bodemtype onder eerdlaag met ernstige verstering; M begrenzing
 proefsleuven; N Onderzoeksgebied Fase 4(naar Roymans 2002, kaartbijlage 2).

A: Plangebied Valkenswaard Zuid 2010; B: Opgraving Kerkakkers; C: Rivieren; D: Wegen

Bijlage 5. Valkenswaard-Valkenswaard Zuid. Locatie van het plangebied ten opzichte van middeleeuwse nederzetting Dommelen-Kerkakkers (naar Theuws/Verhoeven/Van Regteren Altena 1988, 233 Fig. 2).

A

B

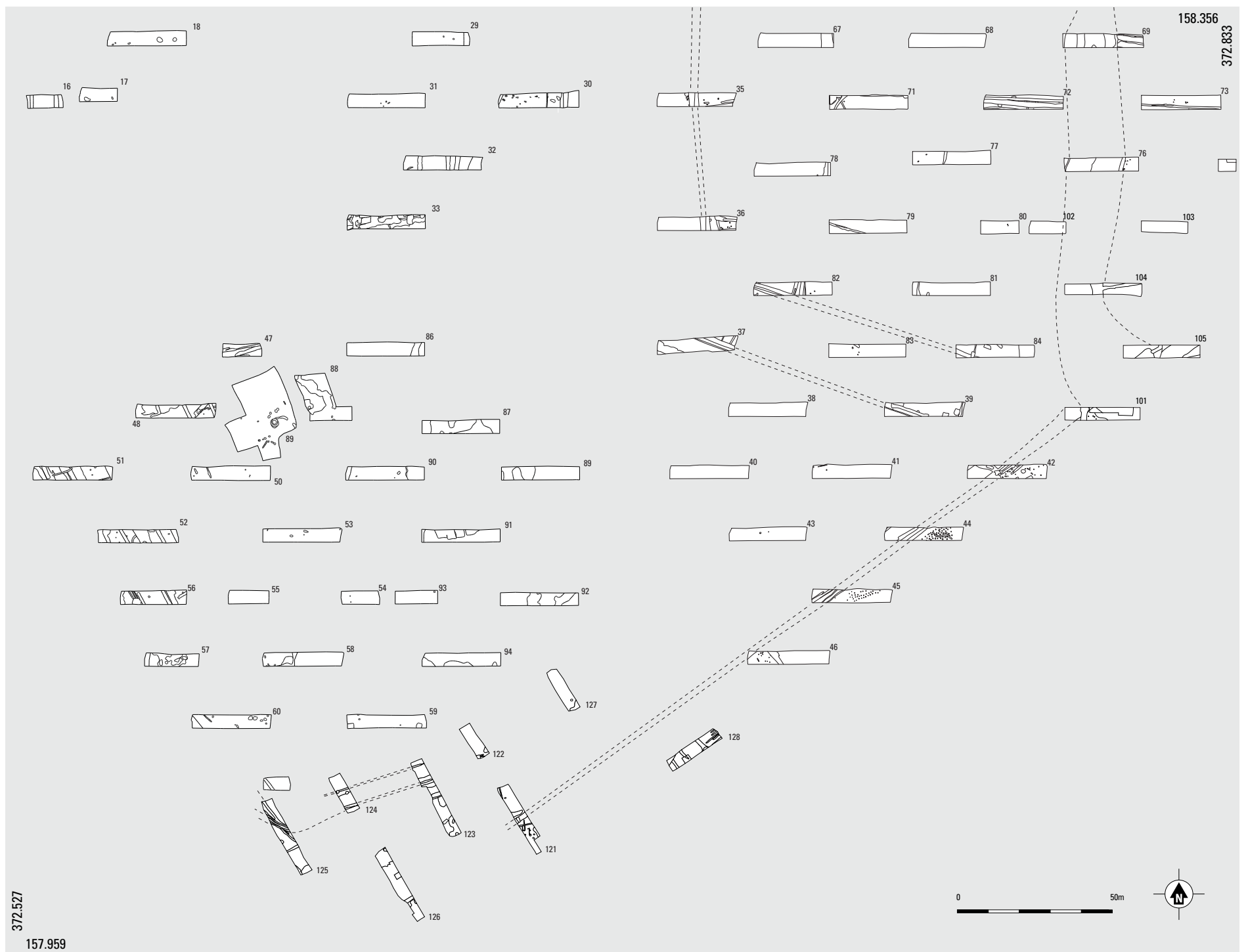
C

Bijlage 6. Beelden van het onderzoek.
A Werkput 126 in zuidelijke richting ; B Werkput 121 in noordwestelijke richting ; C Werkput 125 vanuit het zuidoosten.

A Werkputten aangelegd in Fase 1 -3 met nummer; B Plangebied; C Oude Wegen;
D Oude waterloop.

Bijlage 7. Valkenswaard-Valkenswaard Zuid. Plangebied met het oude wegennet (op basis van de kadasterkaart uit 1832). Werkputten Fase 1 - 5. Schaal 1:5 000.

Bijlage 8. Valkenswaard-Valkenswaard Zuid. De stippellijnen verbinden sporen die in meerdere werkputten zijn aangesneden. Schaal 1 op 1600.

A Plangebied; B Werkput met nummer; C Bebouwing; D Perceelgrens; E Vrijgegeven perceel; F Niet onderzocht niet vrijgegeven; G Vindplaats, vrijgegeven; H Valt buiten het onderzoek; I Vindplaatsen, niet vrijgegeven; J Terrein Fase 5.

Bijlage 9. Valkenswaard-Valkenswaard Zuid. Locatie van de vindplaatsen, gecombineerd met de vrijgegeven en niet-vrijgegeven terreinen en Fase 5 in het plangebied. 1:5 000.

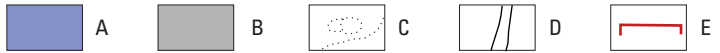
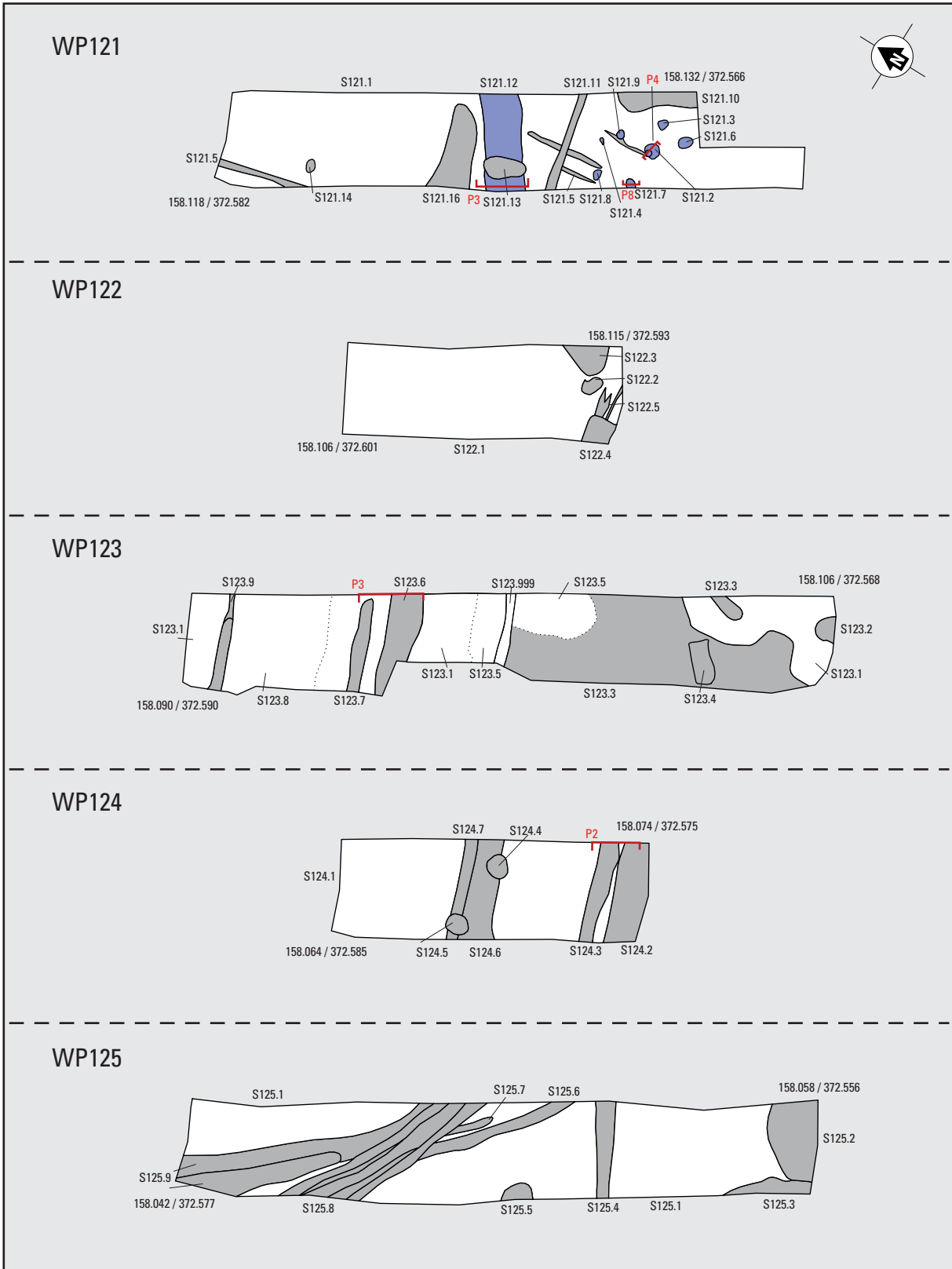
BIJLAGE IO SPORENLIJST

In deze bijlage is een sporenlijst opgenomen met daarin de volgende velden en afkortingen:

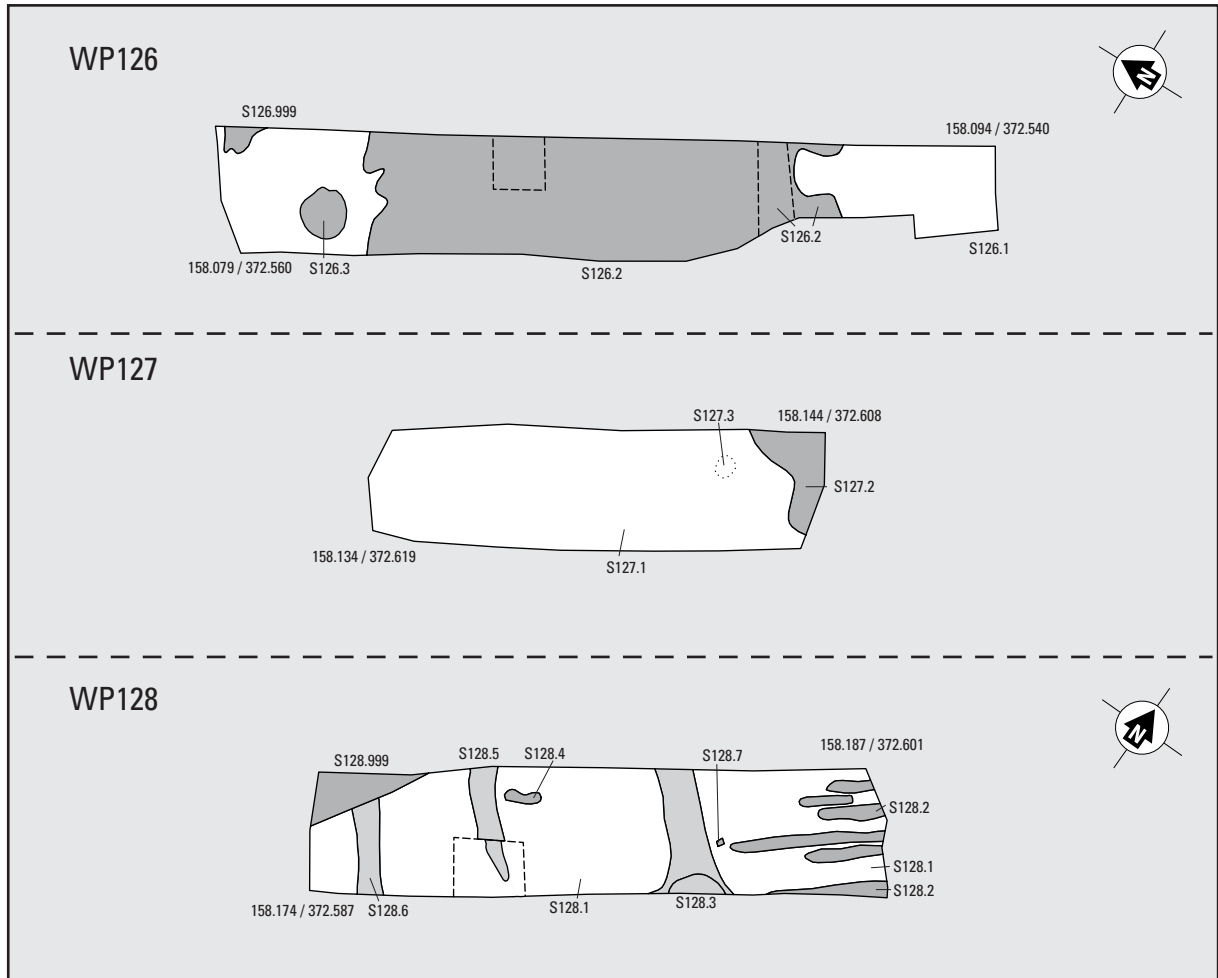
wp	werkputnummer
sp	spoornummer
definitie	aard van het spoor of de verzameleenheid, bij niet gecoupeerde sporen onder voorbehoud
diepte	maximale diepte van het spoor in cm ten opzichte van het opgravingsvlak; indien geen diepte is opgegeven, is het spoor niet gecoupeerd
datering	datering van het spoor, bij de meeste sporen onder voorbehoud;

wp	sp	definitie	diepte	datering	opmerking
121	1	C-horizont			
121	2	kuil	28	Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	VP4
121	3	kuil	8	Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	VP4
121	4	kuil	18	Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	VP4
121	5	ploegkrassen	8	Nieuwste Tijd	
121	6	kuil	8	Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	VP4
121	7	kuil	20	Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	VP4
121	8	kuil	7	Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	VP4
121	9	kuil	8	Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	VP4
121	10	recente verstoring		Nieuwste Tijd	
121	11	greppel			
121	12	greppel	60	Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	VP4
121	13	recente verstoring	2	Nieuwste Tijd	
121	14	recente verstoring			
121	15	paalkuil			
121	16	greppel	36	Nieuwste Tijd	
122	1	C-horizont		Nieuwste Tijd	
122	2	kuil		Nieuwste Tijd	
122	3	kuil		Nieuwste Tijd	
122	4	kuil		Nieuwste Tijd	
122	5	ploegkrassen		Nieuwste Tijd	
123	1	C-horizont			
123	2	recente verstoring		Nieuwste Tijd	
123	3	recente verstoring		Nieuwste Tijd	
123	4	recente verstoring		Nieuwste Tijd	
123	5	greppel		Nieuwste Tijd	VP3
123	6	greppel	66	Nieuwste Tijd	VP3
123	7	greppel	44	Nieuwste Tijd	VP3
123	8	B-horizont			
123	9	greppel		Nieuwste Tijd	VP3
124	1	C-horizont			
124	2	greppel	38	Nieuwste Tijd	VP3
124	3	greppel	24	Nieuwste Tijd	VP3

124	4	kuil		Nieuwste Tijd	
124	5	kuil		Nieuwste Tijd	
124	6	greppel	36	Nieuwste Tijd	VP3
124	7	greppel	34	Nieuwste Tijd	VP3
124	8	kuil		Nieuwste Tijd	
124	9	kuil	30	Nieuwste Tijd	
125	1	C-horizont			
125	2	recente verstoring		Nieuwste Tijd	
125	3	BC-horizont			
125	4	greppel		Nieuwste Tijd	VP3
125	5	kuil		Nieuwste Tijd	
125	6	ploegkrassen		Nieuwste Tijd	
125	7	ploegkrassen		Nieuwste Tijd	
125	8	greppel	60	Nieuwste Tijd	VP3
125	9	greppel		Nieuwste Tijd	= S125.8 L3
126	1	C-horizont			
126	2	recente verstoring		Nieuwste Tijd	
126	3	kuil		Nieuwste Tijd	
127	1	C-horizont			
127	2	recente verstoring		Nieuwste Tijd	
127	3	B-horizont			
128	1	C-horizont			
128	2	ploegkrassen		Nieuwste Tijd	
128	3	greppel	66	Nieuwste Tijd	VP3
128	4	recente verstoring		Nieuwste Tijd	
128	5	greppel	44	Nieuwste Tijd	VP3?
128	6	greppel		Nieuwste Tijd	VP3?
128	7	paalkuil		Nieuwste Tijd	

Bijlage 11. Werkputten 121-125. Schaal 1:250.
 A Nieuwe Tijd; B Nieuwste Tijd; C Natuurlijke sporen; D Datering onbekend; E Locatie van de afgebeelde coupes.

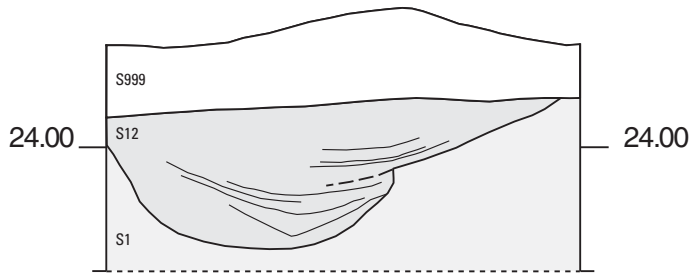

Bijlage 12. Werkputten 126-128. Schaal 1:250.

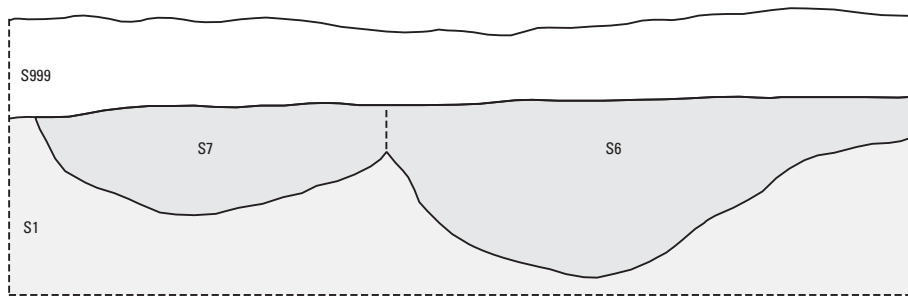
A Nieuw Tijd/ Nieuwste Tijd; B Nieuwste Tijd; C Natuurlijke sporen; D Niveaueverschil

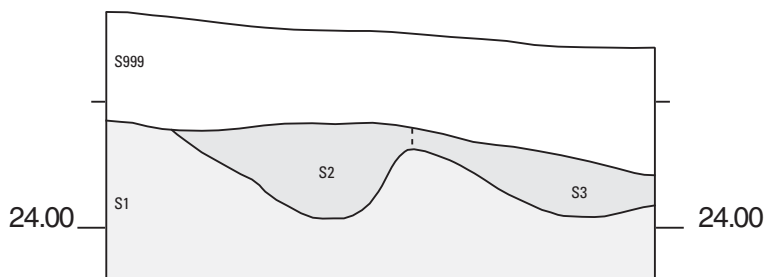
A

B

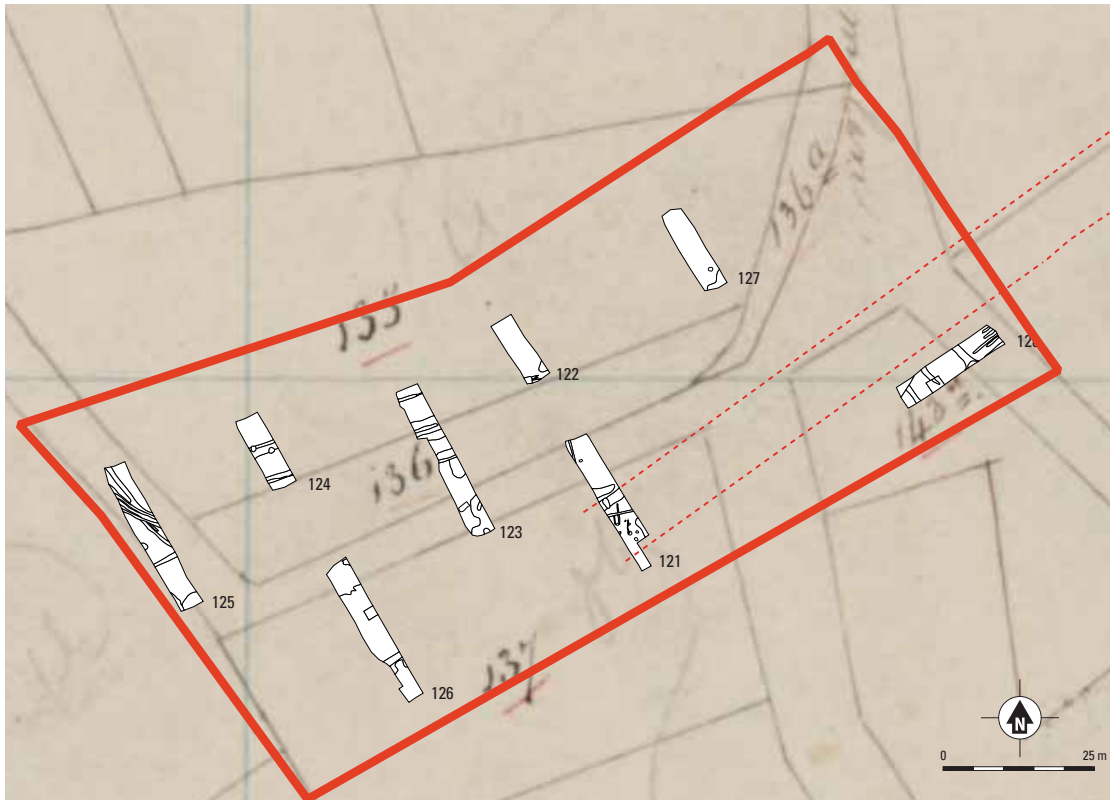

C

D

Bijlage 13. Coupes van enkele paalkuilen en greppels in werkputten 121, 123 en 124.
 A werkput 121 coupes P4 en P8 ; B werkput 121 coupe P3; C werkput 121 P3; D werkput 124 P2 . Schaal 1:30.

Bijlage 14. Allesporenkaart (fase 5) op de kadasterkaart van 1832. De contouren van het plangebied fase 5 en de interpretatie van de ligging van de landweert (gestreept) zijn in rood weergegeven. Schaal 1:1 250

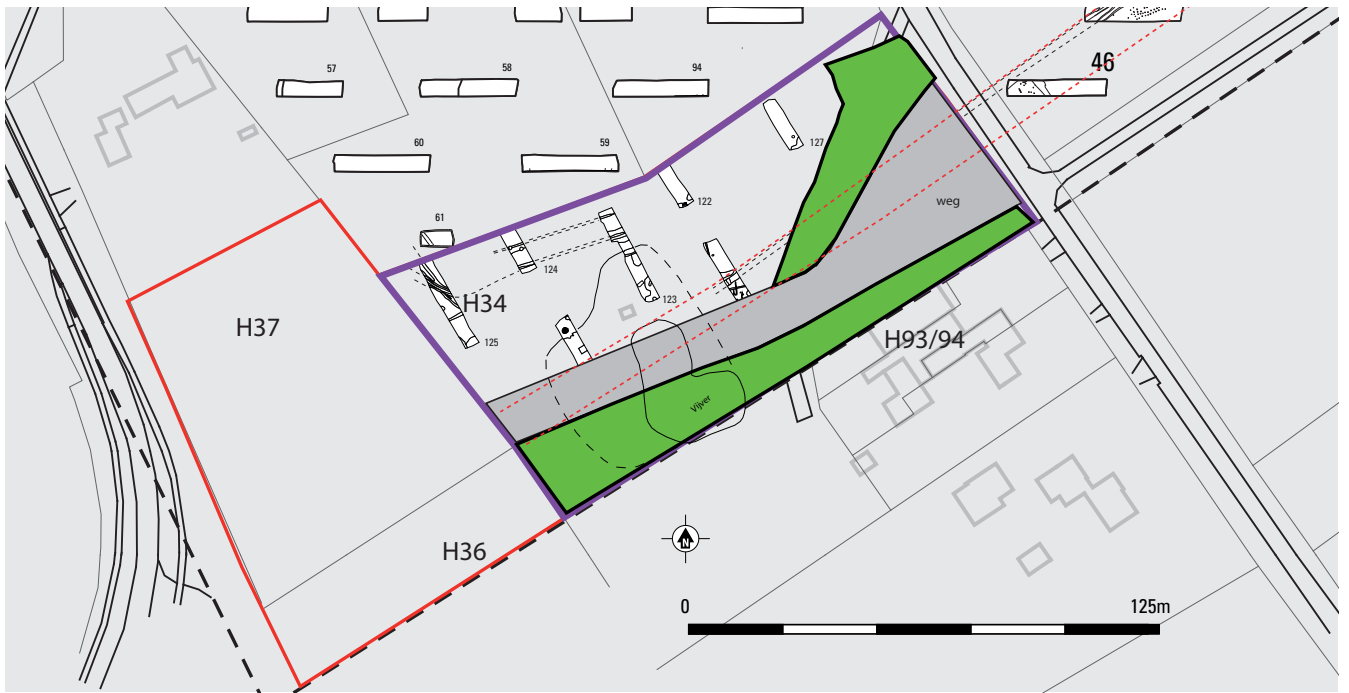
Bijlage 15. Putwandprofielen in werkput 121 (a) en werkput 127 (b).

Bijlage 16. Google Earth - met daarop de contouren van het plangebied fase V geprojecteerd.
Datum beeldmateriaal 1-1-2005. Bron: Google Earth (Aerodata International Surveys).

Bijlage 17. Valkenswaard-Valkenswaard Zuid. Allesporenkaart met weergave van spoordefinities per periode.
 A Greppels (Nieuwe Tijd); B Paalkuilen (Nieuwe Tijd); C Sporen die dateren in de Nieuwe/Nieuwste Tijd;
 D Sporen die dateren in de Nieuwste Tijd. De stippellijnen verbinden sporen die in meerdere werkputten zijn aangetroffen.
 Schaal 1 op 600.

Bijlage 18. Resultaten van de vijfde fase van het inventariserend veldonderzoek, gecombineerd met het ontwikkelingsplan en het vermoedelijke verloop van de landweer. A Reconstructie van de landweer (greppels en kuilen); B Groenzone die behouden zal blijven; C Geplande weg. Schaal 1 : 2000.